

Toponymica uit de kuststreek (vervolg van blz. 26)

PALEIS-PALAAIS. E.H.J. Noterdaeme bespreekt in zijn merkwaardige studie over het Oosthof te Snellegem (waarover Biekorf 1957, 28) het toponiem *paleys-pallays-palaeys* en toont op overtuigende wijze aan dat het niets met een paleis (gebouw) te maken heeft. Hij scheidt het woord als volgt: *paal-aais*, en veronderstelt dat het element *aais* een vijver of poel zou zijn. Dus palaaïs = grensvijver. Dit klinkt te mooi om waar te zijn. Het element *aïs* komt inderdaad voor in het Romaanse taalgebied en is afgeleid van Lat. *aquis* (dat. mrv.): bij het water. De Flou vermeldt inderdaad 13 *Ayshoven* in W.-Vl., die echter bij nader toezicht allemaal migratie-toponiemen blijken te zijn: ontleend aan de heerlijkheid van *Ayshove* te Ardoorie en Koolskamp. In deze naam *Ayshove* is het eerste lid blijkbaar afgeleid van een persoonsnaam.

Dan blijft nog de ‘wijknaam’ *Ayschoot* te Oedelem over: slechts één vermelding van 1660. Het eerste lid kan hier ook een persoonsnaam zijn.

De afleiding palaaïs = paal-aais staat op losse schroeven.

Een *paleis*, *palijs*, *palaaïs* is een paalwerk, een met palen omgeven stuk land, weide, e.d. Verdam (Mnl. Wdb.) kent het woord *palijsse*, *palisse* en verklaart: paalwerk. Dit woord is ontleend aan het oud frans *palice* (palissade, clôture faite de pieux), dat zelf van Latijnse herkomst is (*palicium* uit *palus* = paal).

De schrijfwijzen *paleis-palaaïs* zijn natuurlijk volksetymologie (paleis, fr. palais).

Merkwaardig is de schrijfwijze *poelaais* (de *poelaaisen*: drassige weiden tussen Snellegem en Jabbeke). Blijkbaar klankverhaspeling met poel.

PALING. E.H.J. Noterdaeme ontleedt eveneens het toponiem paling, palink als ‘paal + ink’: paal = grens, ink = stuk land (verg. N. Ned. eng, enk). Uiterst twijfelachtig. De meest voor de hand liggende verklaring is de volgende: de naam *paling* behoort tot de grote groep van de namen gevormd door het verzamelsuffix -ing aan een zelfst. of een bijv. naamw. te koppelen. Zie onze nota desbetreffend, hiervoor blz. 24.

De meeste paling-toponiemen zijn echter afgeleid van de bekende visnaam, of ook van de familienaam Paelinck. We hebben dus volgende mogelijkheden:

1. Paling = visnaam: Palingbeke, Palingvijver, Palingpit, enz.

2. Paling = visnaam gegeven aan lange smalle, kringelende stukken bouw- of weiland.
3. Paling = familienaam Paelynck, meestal niet van de vorige te scheiden omdat door volksetymologie de genitief -s weggevallen is: Paelynckshoek - Palinkhoek. Palincx-pit.
4. Paling, paal-ing: grensweide, grensmoeras, enz.

Het is uiterst twijfelachtig of hier aan het oud-fr. palu, palud, paluz = moeras mag gedacht worden.

APA-TOPONIEMEN. Bij onze bespreking van de apa-toponiemen in W.-VI. ter gelegenheid van het verschijnen van 'Das Apa-Problem' van H. Dittmaier (1955) (zie B. 1956. blz. 281) hebben wij vergeten te wijzen op het mooiste apa-toponiem: *Wulpen*. Het is verbazend dat Dr. Dittmaier deze plaatsnaam niet vermeldt, die zonder de minste twijfel een apa-naam is: *wul-apa*, wellend of borrelend water (zie Carnoy, Diet. Etym. Comm. Beiges onder Wulpen). Wul is een zwakke vorm van wel- (of wil-). Vergelijk: Welpen in Oldenburg. Wilp in Overijssel, Wöllf in Hessen, enz.

De gemeentenaam Oppy-en-Ternois (Pas-de-Calais) hoort hier eveneens thuis: Wulpia in 1148.

Dit zijn dus 3 nieuwe punten voor de apa-kaart van Dr. Dittmaier: Wulpen in Veurne-Ambacht. voormalig eiland Wulpen. Oppy in P.d.C.

Een vraag: is de naam van de Scarpe (bijrivier van de Schelde) in N. Frankrijk ook geen apa-toponiem?

HEVE-: Hier nog een kleine bijdrage tot het (H)evene-, (H)ijvene-probleem.

Een plaats te Zuienkerke heette Hevenvorde (De Flou V 1033) en een grasland te Wouraen *Hevesluk* (1699): 'hebbende deze partije omtrent den noortende eene heve' - '...met diversche happen ende twee heven hierin liggende'. Een *heve* (nevenvorm hijve?) is wat men in N. Ned. een kragge noemt: drijvend laagveen, drijvend eiland bestaande uit waterplanten. Dus ook wel: gedeeltelijk of volkomen verland moeras. Verg. *Kijfheve* te Varsenare (zie Pollet en Helsen, Toponymie v. Varsenare. blz. 81). *Kasteelheve* te Meetkerke in de Moere (1623, De F. VII 324) en *Kerkheve* (eilandje in de Moere te Houtem bij Veurne), zie De F VII 537.

Hevene, Heveninge, (H)evendijk (met ij-nevenvormen: Hijevene of Hievene) stammen o.i. af van dit *heve*. Is daarmee het Hevene-probleem opgelost?

JOZEF DE LANGHE.